

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Aan de Voorzitter van de
Eerste Kamer der Staten-Generaal
Kazernestraat 52
Den Haag

**Ministerie van Buitenlandse
Zaken**

Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag
Postbus 20061
Nederland
www.rijksoverheid.nl

Datum 23 januari 2026
Betreft Informatievoorziening over nieuwe Commissievoorstellen

Onze Referentie

BZ2624372

Bijlage(n)

3

Geachte voorzitter,

Overeenkomstig de bestaande afspraken ontvangt u hierbij 3 fiches die werden opgesteld door de werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissie voorstellen (BNC).

Fiche 1: Mededeling Digital Justice @2030.

Fiche 2: Mededeling Europese strategie justitiële opleiding 2025-2030.

Fiche 3: Mededeling bio-economie strategie.

De minister van Buitenlandse Zaken,

D.M. van Weel

Fiche 1: Mededeling DigitalJustice@2030

1. Algemene gegevens

a. *Titel voorstel*

MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ VAN DE REGIO'S DigitalJustice@2030

b. *Datum ontvangst Commissiedocument*

20 november 2025

c. *Nr. Commissiedocument*

COM(2025) 802

d. *EUR-Lex*

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52025DC0802>

e. *Nr. impact assessment Commissie en Opinie Raad voor Regelgevingstoetsing*

Niet van toepassing

f. *Behandelingstraject Raad*

Raad Justitie en Binnenlandse Zaken (JBZ-Raad)

g. *Eerstverantwoordelijk ministerie*

Ministerie van Justitie en Veiligheid

2. Essentie voorstel

Op 20 november 2025 heeft de Europese Commissie (hierna: de Commissie) de *DigitalJustice@2030* Strategie gepresenteerd als onderdeel van het Digitaal Justitie Pakket, dat voorts bestaat uit de Europese strategie voor justitiële opleiding 2025-2030. Met dit pakket beoogt de Commissie de digitalisering van justitie te versnellen. Dit fiche betreft enkel de *DigitalJustice@2030* Strategie; voor de Europese strategie voor justitiële opleiding 2025-2030 is een separaat BNC-fiche opgesteld.

De Commissie wil haar ambities voor 2030 verwezenlijken middels 14 actiepunten, verdeeld over zeven thema's, waarmee de Commissie bouwt aan een volledig digitaal Europees justitie-ecosysteem. Deze ambities zijn gebaseerd op een aantal strategische doelstellingen, met in de eerste plaats het vergroten van het groei- en concurrentievermogen van de EU door digitalisering van alle publieke sectoren, inclusief justitie. Verder wil de Commissie de beschikbaarheid vergroten van kwalitatief hoogwaardige juridische en justitiële data voor het trainen van AI, zodat met specifiek voor het juridische domein ontwikkelde AI de kwaliteit, efficiëntie en toegankelijkheid van de rechtsstelsels worden verbeterd. Tenslotte acht de Commissie digitalisering belangrijk om justitie beter bestand te maken tegen crises, zoals de COVID-19-pandemie.

Dit voorstel van de Commissie bouwt voort op het Programma Justitie (EU) 2021/693,¹ de Digitaliseringsverordening (EU) 2023/2844 en de lopende *e-Justice*-strategie 2024-2028 van de Raad.² Het voorstel van de Commissie voor voortzetting van het Programma Justitie voor de periode 2028-2034,³ in het kader van het nieuwe Meerjarig Financieel Kader,⁴ wordt ook op dit moment besproken.

Dit voorstel beoogt een versnelling van de digitalisering van de rechtsstelsels en bevat daartoe concrete voorstellen. Zo moet de introductie van digitale instrumenten in de justitieketen worden ondersteund om de efficiëntie te verbeteren en de lidstaten moeten van elkaar kunnen leren bij de ontwikkeling en het gebruik van digitale instrumenten en infrastructuur. De Commissie introduceert hiervoor een '*living repository*' en *IT-toolbox* die op het *e-Justice* portaal worden geplaatst. Eind 2027 zal de Commissie een aanbeveling doen voor vrijwillige gemeenschappelijke EU-brede technische voorschriften voor videoconferenties. Ook zal de Commissie onderzoeken hoe interoperabiliteitsproblemen bij grensoverschrijdend gebruik van videoconferentie in het justitiële domein kunnen worden opgelost.

Tegen 2030 moeten alle rechtsbeoefenaars, ondernemingen en particulieren gemakkelijk online toegang hebben tot alle wetgeving en jurisprudentie van de lidstaten op een daarvoor ingerichte Europese juridische gegevensruimte, die eerder al is geïntroduceerd in de Europese Datastrategie 2020.⁵ Dit sluit aan bij het voorstel, dat juridische en justitiële data worden aangewezen als *High Value Data* in het kader van de Open data richtlijn zoals opgenomen in de Data Uniestrategie van 19 november 2025.⁶

Verder streeft de Commissie naar uitbreiding van het bij de Digitaliseringsverordening geïntroduceerde *European Electronic Access Point* (EEAP). Dit digitale aansluitpunt is in voorbereiding en moet volgens planning in 2028 operationeel zijn. De Commissie wil in deze strategie alle bedrijven en particulieren, inclusief personen met een handicap, in staat stellen om bij grensoverschrijdende gerechtelijke zaken en procedures via het EEAP contact op te nemen met rechtbanken, hoorzittingen bij te wonen en dergelijke procedures op te starten in de EU, ook voor andere procedures en doeleinden dan zoals opgenomen in de Digitaliseringsverordening. Dit zal naar verwachting de toegang tot justitie aanzienlijk verbeteren en tegelijkertijd de kosten verlagen.

De Commissie geeft aan dat deze digitaliseringsopgave stevige waarborgen vereist voor de grondrechten, toegankelijkheid, cybersecurity en gegevensbescherming conform de AVG, de richtlijn rechtshandhaving, de cyberbeveiligingsverordening en de AI-verordening. Voor de

¹ Verordening (EU) 2021/693

² C/2025/437, ST/15509/2023/INIT

³ BNC-Fiche Verordening tot inrichting van het justitieprogramma 2028-2034 en terugtrekken van verordening (EU) 2021/693.

⁴ COM(2025) 463 final

⁵ COM/2020/66 final

⁶ COM(2025) 835 en fiche:

https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?did=2025D53606&id=2025Z22576

benodigde versterking van digitale vaardigheden, en uitbreiding van kennis van materieel recht, grondrechten en rechtsstaat heeft de Commissie voormelde Europese strategie voor justitiële opleiding 2025–2030 voorgesteld.

Hoewel de initiële investeringen aanzienlijk zullen zijn, voorziet de Commissie efficiëntiewinsten waarmee op termijn kosten worden bespaard, mede dankzij gerichte EU-financiering die ook onderdeel vormt van het voorstel.

3. Nederlandse positie ten aanzien van het voorstel

a. *Essentie Nederlands beleid op dit terrein*

De ambities van de Commissie in de *DigitalJustice@2030* Strategie zijn een vervolg op - onder meer - de Raadsconclusies uit 2020 over "Toegang tot justitie – de kansen van digitalisering benutten"⁷, de mededeling van de Commissie van december 2020 "Digitalisering van justitie in de Europese Unie – Een instrumentarium met mogelijkheden"⁸ en de *e-Justice*-strategie 2024-2028 van de Raad. De Covid-19-pandemie was een belangrijke aanjager van digitalisering, ook in het juridische domein. Het kabinet heeft de genoemde digitaliseringsvoorstellen van de Commissie positief ontvangen. Sinds de inwerkingtreding van de Verordening digitalisering justitiële samenwerking⁹ (hierna: de Digitaliseringsverordening) werkt een groot aantal organisaties in de justitiesector momenteel samen met het Ministerie van Justitie en Veiligheid aan de technische en juridische implementatie. Weliswaar vergt dit een grote inspanning van de betreffende organisaties, maar door de samenwerking zijn alle organisaties zich meer bewust geworden van de mate waarin zij afhankelijk zijn van elkaars digitale en operationele systemen. Ook bij de uitvoering van nationale digitaliseringsopgaven weten zij elkaar nu beter te vinden.

Wat betreft digitalisering in het justitiedomein is de afgelopen jaren voortgang geboekt. Naast uitvoering van de eigen digitaliseringopgave voor onderhoud en vernieuwing moeten de organisaties in de justitiesector capaciteit en middelen besteden aan de implementatie van nationale digitaliseringsopgaven, zoals het nieuwe wetboek van Strafvordering en diverse Europese digitaliseringsverordeningen, zoals de Digitaliseringsverordening en de AI-Verordening. Daarbij staat voorop, dat de werkzaamheden en processen in de justitiële sector met behoud van kwaliteit doorgaan. Dit vergt van de betrokken organisaties een zorgvuldige planning en afstemming.

Het kabinet wil de eerder ingezette digitalisering binnen het justitiedomein voortzetten, zoals vastgelegd in de lopende *e-Justice*-strategie 2024-2028 van de Raad. Belangrijke uitgangspunten voor digitalisering zijn vastgelegd in de Nederlandse Digitaliseringsstrategie¹⁰, te weten: de bevordering van samenhangende digitale dienstverlening aan burgers en bedrijven, het op een

⁷ PB C 342I van 14.10.2020, blz. 1.

⁸ eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0710&from=EN.

⁹ Verordening (EU) 2023/2844 betreffende de digitalisering van de justitiële samenwerking en de toegang tot de rechter in grensoverschrijdende burgerlijke, handels- en strafzaken, en tot wijziging van bepaalde handelingen op het gebied van justitiële samenwerking. Richtlijn (EU) 2023/2843 betreffende de digitalisering van de justitiële samenwerking.

¹⁰ [De Nederlandse Digitaliseringsstrategie](#)

verantwoorde manier delen en benutten van data en het op een verantwoorde manier benutten van de kansen van digitalisering en AI.

b. *Beoordeling + inzet ten aanzien van dit voorstel*

Het kabinet ondersteunt de ambitie van de Commissie om te komen tot een justitiesector die meegroeit met de technologische ontwikkelingen in de samenleving. Een goed functionerende rechtsstaat is immers een belangrijke pijler voor een veilige en rechtvaardige samenleving voor burgers, en voor economische groei en bijdrage aan het concurrentievermogen. Ook waardeert het kabinet dat op samenhangende wijze wordt gekeken op welke wijze de justitiesector, die burgers en bedrijven toegang tot het recht biedt, met de tijd mee kan bewegen en wat lidstaten over en weer van elkaar op dit gebied kunnen leren. Het kabinet heeft echter op sommige punten nog wel vragen ten aanzien van financiële en uitvoeringsconsequenties.

Het kabinet beoordeelt de actiepunten over het organiseren van structurele kennisoverdracht en uitwisseling van beste praktijken tussen de lidstaten op het gebied van digitale instrumenten, inclusief AI, in beginsel als positief. Dergelijke kennisoverdracht en uitwisseling van beste praktijken tussen de lidstaten vindt de laatste jaren slechts incidenteel plaats in het kader van Europese conferenties op ambtelijk niveau, waarin ook Nederland participeert. Wel merkt het kabinet op, dat de *"living repository"* en de *IT-Toolbox* nog moeten worden ontwikkeld en gevuld, en zich in de praktijk nog moeten bewijzen. Daarbij zal niet elk nationaal ontwikkeld IT-instrument zonder meer geschikt zijn voor gebruik in een andere lidstaat. Ook wil het kabinet niet dat de *IT-Toolbox* overlap gaat vormen met een *toolbox* van de *European Commission for the Efficiency of Justice* (CEPEJ) van de Raad van Europa, aangezien dat dubbele administratieve lasten voor de lidstaten zou betekenen.

Voor wat betreft AI verwelkomt het kabinet de inspanningen van de Commissie voor totstandkoming van richtsnoeren voor verantwoord gebruik van hoog-risico-AI in het justitiedomein in het kader van de AI-verordening. Het kabinet waardeert daarmee ook de aangekondigde samenwerking van de Commissie met de organisaties in de justitiële sector om te komen tot adequate ondersteuning bij het gebruik van AI-toepassingen in het justitiedomein.

Met betrekking tot de *European Legal Data Space* (ELDS) onderschrijft het kabinet het maatschappelijk belang van openbaarheid van rechtspraak voor burgers, bedrijven, wetenschap en journalistiek. Het kabinet is echter, gelet op de aard van de gegevens, terughoudend ten opzichte van de voorstellen om juridische data (*'legal data'*) en justitiële data (*'judicial data'*) aan te wijzen als open data (*high value dataset*) en om een *'data space'* in te richten voor de rechtspraak met als doel deze data geschikt te maken voor het trainen van AI. Het kabinet heeft daarbij vragen die op basis van de nu beschikbare informatie nog niet beantwoord kunnen worden, met name over de scope, de impact op privacy, gegevensbescherming en andere relevante grondrechten, en de uitvoeringsconsequenties voor de rechtsprekende instanties. Tijdens de uitwerking zal het kabinet aandacht vragen voor deze onderwerpen. Ook heeft het kabinet in dit kader vragen over de voorstellen van de Commissie wat betreft de *European Law Identifier* (ELI) en de *European Case*

Law Identifier (ECLI), inclusief de taakverdeling tussen de lidstaten en EU-organisaties. Ook wil het kabinet weten of de Commissie voornemens is om op korte termijn de ECLI Raadsconclusies uit 2019¹¹ te implementeren. Op die wijze zou immers een kader ontstaan dat flexibeler kan worden ingezet zonder dat data centraal wordt bijeengebracht.

De uiteindelijke positie van het kabinet is afhankelijk van de verdere uitwerking van dit voorstel.

Het kabinet is positief over het voorstel voor een aanbeveling van de Commissie voor vrijwillige, gemeenschappelijke EU-brede technische voorschriften voor videoconferenties. Het kabinet zal de totstandkoming van deze voorschriften nauw volgen en indien nodig input verzorgen richting de Commissie. Bij het opstellen van deze technische voorschriften acht het kabinet het van groot belang dat de aanbevelingen uit het rapport van de EU Agentschap voor fundamentele rechten⁷ in acht worden genomen, zodat grondrechten zoals het recht op een eerlijk proces, het vertrouwelijk kunnen overleggen met een advocaat en de toegang tot de rechter voor bijvoorbeeld kwetsbare personen gewaarborgd blijven. Verder vraagt het kabinet bij het opstellen van deze technische voorschriften aandacht voor bescherming tegen beeld- en geluidmanipulatie, zoals *deepfakes*, en bescherming tegen het ongeoorloofd opnemen en verspreiden van beeld- en geluidsmateriaal. De eventuele toepassing van deze vrijwillige voorschriften binnen Nederland zal in nauw overleg met de Rechtspraak, het OM en andere betrokken taakorganisaties en beroepsgroepen worden gezien.

De uitwerking van de in dit kader aangekondigde studie naar oplossingsrichtingen voor interoperabiliteitskwesties voor grensoverschrijdende videoconferentie in gerechtelijke procedures wacht het kabinet verder af. Voor het kabinet is hierbij een randvoorwaarde dat de jurisdictie en onafhankelijkheid van de rechtspraak, het OM en andere organisaties worden gewaarborgd.

Het kabinet waardeert tot slot dat de Commissie vooruit denkt over verdere digitalisering van justitie maar benadrukt dat de voorstellen voor de justitiële organisaties realistisch en (financieel) uitvoerbaar moeten zijn, mede gelet op de nationale digitaliseringsopgaven. Om de gewenste versnelling van de verdere digitalisering te realiseren vindt het kabinet een evenwichtige samenwerking tussen de Commissie en de lidstaten van belang. Hierover wil het kabinet graag verder met de Commissie en de lidstaten in dialoog treden en reflecteren. Het kabinet vindt het wenselijk dat de Commissie meer inzicht geeft in haar overwegingen en gedachten hierover. Met het EEAP wil Nederland graag eerst ervaring opdoen als dit operationeel is. Ook acht het kabinet het wenselijk, dat na een aantal jaren een evaluatie van de werking van het EEAP wordt uitgevoerd voordat onomkeerbare beslissingen over de uitbreiding van het gebruik van het EEAP aan de orde zijn. Aangezien dit fundamentele vragen oproept over de digitalisering van civiele gerechtelijke procedures, zou deze kwestie passen in een bredere discussie over civiele justitiële samenwerking in het algemeen.

¹¹ 2019/C 360/01

c. *Eerste inschatting van krachtenveld*

Tijdens een reeks speciale, door de Commissie in de loop van 2025 geïnitieerde en gemodereerde EU-brede bijeenkomsten op hoog ambtelijk niveau, onder de noemer "*High Level Forum*" (HLF), zijn vrijwel alle onderwerpen en actiepunten in het voorliggende voorstel reeds geagendeerd en met de lidstaten besproken. Daarbij viel op dat de lidstaten steeds in grote meerderheid de voorstellen onderschreven, zij het soms met opmerkingen en kanttekeningen, die veelal ook zijn meegenomen in deze strategie, die daar het resultaat van is. Daarom gaat het kabinet uit van een grote mate van acceptatie door de lidstaten van de voorstellen in deze strategie. De positie van het Europees Parlement over deze strategie is onbekend.

4. Grondhouding ten aanzien van bevoegdheid, subsidiariteit, proportionaliteit, financiële gevolgen en gevolgen voor regeldruk, concurrentiekracht en geopolitieke aspecten

a. *Bevoegdheid*

De grondhouding van het kabinet is positief. De mededeling heeft betrekking op de ruimte van vrijheid, veiligheid en recht. Op het terrein van de ruimte van vrijheid, veiligheid en recht is sprake van een gedeelde bevoegdheid tussen de EU en de lidstaten artikel 4, tweede lid, onder j, VWEU.

b. *Subsidiariteit*

De grondhouding van het kabinet is positief. De mededeling heeft tot doel om digitalisering van justitie, de grensoverschrijdende samenwerking en de toegang tot het de rechter in de justitiesector te stimuleren en de lidstaten te ondersteunen om hun nationale justitiesector met de digitale samenleving mee te laten bewegen. Deze efficiëntieslag moet tevens bijdragen aan de bestrijding van criminaliteit en het Europese concurrentievermogen vergroten. Om dit te kunnen bereiken, dient op nationaal, bilateraal en EU-niveau nauw te worden samengewerkt rondom digitalisering van justitie en grensoverschrijdende justitiële samenwerking. Vanwege het grensoverschrijdende karakter van deze samenwerking, kan actie hierop het beste op Unieniveau worden genomen. Om die redenen is optreden op het niveau van de EU gerechtvaardigd.

c. *Proportionaliteit*

De grondhouding van het kabinet is positief. De mededeling heeft tot doel om digitalisering van justitie, de grensoverschrijdende samenwerking en de toegang tot het de rechter in de justitiesector te stimuleren en de lidstaten te ondersteunen om hun nationale justitiesector met de digitale samenleving mee te laten bewegen. Deze efficiëntieslag moet tevens bijdragen aan de bestrijding van criminaliteit en het Europese concurrentievermogen vergroten. Het voorgestelde optreden is geschikt om deze doelstelling te bereiken, omdat de beschreven acties zoals het opzetten van een register met digitale instrumenten, de uitwisseling van beste praktijken, het ondersteunen bij het gebruik van AI-systemen en juridische technologie, en het financieel ondersteunen van digitaliseringsplannen, allemaal wezenlijk bijdragen aan het bevorderen van de digitalisering van de justitiesector. De mededeling is een aanvulling, en bouwt voort op de Digitaliseringsverordening ((EU) 2023/2844), en op een aantal eerdere niet-wetgevende stukken

en strategieën op dit terrein die het kabinet onderschrijft. Bovendien gaat de mededeling niet verder dan noodzakelijk, omdat de mededeling beperkt is tot de verbetering van randvoorwaarden en de facilitering en stimulering van verdere digitalisering in en door de lidstaten zelf. Hiermee wordt voldoende ruimte overgelaten aan de lidstaten zelf.

d. *Financiële gevolgen*

Voor de meeste van de 14 actiepunten in deze strategie geldt dat het initiatieven en acties betreft door de Europese Commissie zelf, die dus ten laste komen van het (huidige) EU-budget. Maar het kabinet merkt op, dat indirect en op langere termijn daar echter wel kosten voor de lidstaten uit kunnen voortvloeien, al is nog niet duidelijk in welke mate. Dat geldt bijvoorbeeld voor de actiepunten inzake de Europese ruimte voor juridische gegevens (ELDS), videoconferentie en de bijdrage aan de *IT-Toolbox*. De uitvoeringskosten voor het eventueel beschikbaar maken van jurisprudentie zijn naar verwachting aanzienlijk, aangezien de data geanonimiseerd, machine-leesbaar en voorzien moet worden van voldoende metadata.

Het kabinet zal de Commissie daarom vragen aan te geven wat het financieel beslag van de voorstellen zal zijn, waarbij de consequenties voor zowel de EU-begroting als de nationale begroting beter in beeld moeten komen. Ook zal het kabinet bij de uitwerking van de voorstellen aandacht blijven vragen voor de effecten op nationale begrotingen die mogelijk de komende jaren onder druk zullen staan.

Aangezien de strategie loopt tot en met 2030, zal de uitvoering ervan deels plaatsvinden binnen het huidige Meerjarig Financieel Kader (MFK) 2021-2027 en deels binnen het volgende MFK (2028-2034). Het kabinet is van mening dat de benodigde EU-middelen gevonden dienen te worden binnen de in de Raad afgesproken financiële kaders van de EU-begroting 2021-2027 en dat deze moeten passen bij een prudente ontwikkeling van de jaarbegroting. Voor de periode vanaf 2028 wil het kabinet niet vooruit lopen op de integrale afweging van middelen na 2027. Eventuele budgettaire gevolgen voor de nationale begroting zullen worden ingepast op de begroting van het beleidsverantwoordelijke departement, conform de regels van de budgetdiscipline.

e. *Gevolgen voor regeldruk, concurrentiekracht en geopolitieke aspecten*

De mededeling zelf bevat geen aankondiging van nieuwe wettelijke maatregelen en geeft daarmee geen aanleiding om gevolgen te verwachten op regeldruk en administratieve lasten voor de overheid, bedrijfsleven of burgers. De aankondiging van de Commissie van nieuwe richtsnoeren voor het gebruik van AI-systemen met een hoog risico binnen het domein van justitie betreft geen nieuw regelgeving, maar is een uitwerking van een verplichting in de AI-verordening. Het kabinet zal de totstandkoming van vrijwillige, gemeenschappelijke EU-brede technische voorschriften voor videoconferenties nauw volgen en, indien nodig en mogelijk, input verzorgen richting de Commissie. De eventuele toepassing van deze vrijwillige voorschriften binnen Nederland zal in nauw overleg met de Rechtspraak, het OM en andere betrokken taakorganisaties en beroepsgroepen worden gezien.

Voor de Commissie vormt versterking van het concurrentievermogen van de EU voor de Commissie de belangrijkste motivering voor deze nieuwe strategie, onder expliciete verwijzing naar het Draghi-rapport. Het uiteindelijke doel van de Commissie is de efficiëntie van overheidsdiensten te vergroten door ze standaard te digitaliseren, om zo de productiviteit te stimuleren. De Commissie stelt dat bedrijven meer geneigd zijn te investeren in landen waar het rechtssysteem doeltreffend is, waar de toegang tot de rechter is gegarandeerd, de kwaliteit van de rechtspraak hoog is en transparantie is gewaarborgd. Het kabinet deelt weliswaar deze doelstellingen, maar tekent aan dat de effect van deze strategie vooral indirect en op langere termijn merkbaar zullen zijn, en daardoor moeilijk te meten.

De strategie is erop gericht om de digitale infrastructuur en juridische processen binnen de EU te versterken en te moderniseren. Daardoor zouden derde landen hun samenwerkingsstrategieën met de EU kunnen moeten herzien om compatibel te blijven met nieuwe digitale standaarden en juridische systemen. De strategie kan eventueel leiden tot nieuwe verplichtingen of verboden voor bedrijven buiten de EU die willen opereren binnen de Unie, vooral in sectoren zoals technologie, (juridische en justitiële) data, videoconferentie, cyberveiligheid en AI.

Door een meer dominante rol na te streven in digitale rechtspraak, kan de EU haar ambitie en positie als mondiale leider in technologie versterken. Dit kan bijdragen aan verdere wereldwijde normbepaling door de EU; het vermogen van de EU om mondiale normen vast te stellen op het gebied van digitale justitie zou immers kunnen toenemen. Ook kan deze strategie indirect invloed hebben op internationale veiligheidsnormen, waarbij derde landen mogelijk hun eigen veiligheidssystemen moeten aanpassen om interoperabel te blijven met die van de EU.

Door het stimuleren van de ontwikkeling van onafhankelijke digitale systemen, kan het risico op afhankelijkheid van niet-EU-spelers verminderen, wat de strategische autonomie van de EU versterkt.

De strategie kan eventueel economische druk uitoefenen op derde landen die sterk afhankelijk zijn van handel met de EU als ze niet aan nieuwe standaarden voldoen. Met name ontwikkelingslanden zouden mogelijk moeite hebben om bij te blijven met technologische ontwikkelingen die door dit voorstel worden geïnitieerd en gestimuleerd, wat hun relatie met de EU kan beïnvloeden.

Fiche 2: Mededeling Europese strategie justitiële opleiding 2025-2030

1. Algemene gegevens

a) Titel voorstel

Mededeling van de Commissie aan het Europees parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's: Europese strategie voor justitiële opleiding 2025-2030 – Het scheppen van een gunstig klimaat voor DigitalJustice@2030

b) Datum ontvangst Commissiedocument

20 november 2025

c) Nr. Commissiedocument

COM(2025) 801 final

d) EUR-Lex

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX%3A52025DC0801&qid=1765364068471>

e) Nr. impact assessment Commissie en Opinie Raad voor Regelgevingstoetsing

Niet van toepassing

f) Behandelingstraject Raad

Raad van Justitie en Binnenlandse Zaken (JBZ-raad)

g) Eerstverantwoordelijk ministerie

Ministerie van Justitie en Veiligheid

2. Essentie voorstel

Op 20 november heeft de Europese Commissie (hierna: Commissie) de mededeling aangaande de Europese strategie voor justitiële opleiding 2025-2030 gepubliceerd, wat onderdeel is van het bredere pakket *DigitalJustice@2030*. Dit pakket heeft als doel het moderniseren van de justitiële stelsels van de EU, waarbij de Europese strategie voor justitiële opleiding moet zorgen voor rechtsbeoefenaars gedegen zijn voorbereid en toegerust voor deze digitale ontwikkeling. Om het potentieel van digitalisering en AI te benutten, moeten rechtsbeoefenaars de ter zake doende vaardigheden, de kennis en het bewustzijn verwerven. Daartoe is de justitiële opleiding van cruciaal belang en een belangrijke factor voor de *DigitalJustice@2030*-visie,¹ waarbij lacunes in

1 Conclusies van de Europese Commissie en het Poolse voorzitterschap in de officiële kroniek van de bijeenkomst van deskundigen onder het Poolse voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie in Warschau —Nieuwe uitdagingen voor de ontwikkeling van AI en e-communicatie op het gebied van justitie (19 en 20 mei 2025).

digitale vaardigheden worden aangepakt. Dit is de derde EU-strategie over justitiële training en bouwt voort op de mededelingen van de Commissie uit 2011² en 2020.³

De mededeling bevat een brede strategie om de opleiding van rechtsbeoefenaars op het gebied van digitale vaardigheden, kennis en bewustzijn te verbeteren. Daarnaast is er aandacht voor kennis van het EU-recht, dit vanwege de verscheidenheid aan de regelgeving die de laatste jaren is ontwikkeld.

De strategie richt zich primair op rechtsbeoefenaars in de EU om de kwaliteit, efficiëntie en digitale transformatie van de rechtsstelsels te waarborgen. Het gaat hier om een brede groep van rechtsbeoefenaars bestaande uit rechters, openbare aanklagers, personeel van rechtbanken en openbare ministeries, en andere rechtsbeoefenaars die zijn betrokken bij het rechtsstelsel (advocaten in de privépraktijk, notarissen, gerechtsdeurwaarders, curatoren, bemiddelaars, gevangenis- en reclasseringspersoneel, en gerechtstolken en -vertalers). Zij spelen een centrale rol bij het waarborgen van de correcte toepassing van het EU-recht, het Handvest van de grondrechten en het afgeleide EU-recht op nationaal niveau. Daarnaast handhaaft en verdiept de strategie de samenwerking met rechtsbeoefenaars buiten de EU, met name met kandidaat-lidstaten en potentiële kandidaat-lidstaten van de EU.

De Europese strategie voor justitiële opleiding 2025-2030 benadrukt dat rechtsbeoefenaars hun kennis van het EU-recht dringend moeten actualiseren vanwege de toenemende complexiteit en diversiteit van recente EU-regelgeving. Dit omvat in de eerste plaats de noodzaak om het materieel recht in de digitale economie te kennen en toe te passen. Daarnaast is het cruciaal dat rechtsbeoefenaars over een grondige kennis beschikken van het procedureel recht en de grensoverschrijdende samenwerkingsinstrumenten in een gedigitaliseerde omgeving. Voortdurende bijscholing is van essentieel belang om gelijke tred te houden met de snel evoluerende wetgeving en de gerelateerde jurisprudentie van het Hof van Justitie van de EU.

3. Nederlandse positie ten aanzien van de mededeling

a) Essentie Nederlands beleid op dit terrein

De justitiële opleidingen zijn in Nederland georganiseerd per beroepsgroep, van een overkoepelend kabinetsbeleid is geen sprake.

In Nederland is het Studiecentrum Rechtspleging (SSR) het nationale opleidingsinstituut van de Rechtspraak en het Openbaar Ministerie. SSR geeft inhoud aan de initiële opleidingen tot rechter en officier van justitie. Daarnaast biedt SSR een breed curriculum aan permanente educatie, leiderschapstrajecten, persoonlijke ontwikkeling, coaching en intervisie voor rechters, officieren van justitie, gerechtsjuristen, parketsecretarissen en administratief medewerkers. Hierin is er ook

² Opbouwen van vertrouwen in justitie in de hele EU. Een nieuwe dimensie in de Europese justitiële opleiding, [COM\(2011\)551](#).

³ Zorgen voor gerechtigheid in de EU – een strategie voor de Europese justitiële opleiding 2021-2024, [COM\(2020\) 713](#).

aandacht voor digitale vaardigheden. Dit resulteert in een jaarlijks aanbod van ruim 800 titels van onder meer cursussen, trainingen, leerlijnen, professionele ontmoetingen en events.

Het aanbod van SSR is gericht op de groei, ontwikkeling en verdieping van professioneel vakmanschap van Nederlandse magistraten en hun medewerkers. Daarnaast heeft SSR voor 2026 een projectplan Digitalisering en AI waarin naast bewustwording aandacht is voor het ontwikkelen van training en opleiding ten aanzien van juridisch inhoudelijke ontwikkelingen en tooling.

Wat betreft de permanente educatie van advocaten is het in Nederland aan advocaten en advocatenkantoren zelf om te kiezen op welk gebied zij opleiding wensen te volgen. Advocaten worden (na afronding van de verplichte driejarige beroepsopleiding voor de advocatuur) op grond van de Verordening op de advocatuur (Voda) verplicht tot het behalen van minstens twintig permanente opleidingspunten per kalenderjaar. Daarnaast geldt dat advocaten zich bij de Nederlandse Orde van Advocaten (NOvA) (in het rechtsgebiedenregister) moeten registreren op minimaal één rechtsgebied en maximaal vier rechtsgebieden. Voor ieder geregistreerd rechtsgebied geldt de verplichting tien juridische opleidingspunten per jaar te halen. Tot slot hebben advocaten volgens de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) een jaarlijkse opleidingsplicht. De (NOvA) is voor het overige niet inhoudelijk sturend op het opleidingsvlak en heeft ook niet de middelen om op specifieke EU-gerelateerde rechtsgebieden te sturen in de permanente opleidingen van advocaten.

Nederlandse notarissen kunnen op dit moment jaarlijks deelnemen aan diverse opleidingen op het gebied van Europees recht, die zowel grensoverschrijdend als nationaal zijn georganiseerd door onder andere de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (hierna: KNB). De KNB streeft ernaar de permanente educatie in EU-recht te stimuleren.

Voor de gerechtsdeurwaarders regelt de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG) de permanente educatie, die de gerechtsdeurwaarders binnen bepaalde kaders zelf verder kunnen invullen. De KBvG controleert of individuele beroepsbeoefenaren de benodigde punten halen. De KBvG heeft als publiekrechtelijke beroepsorganisatie (pbo) een verordende (en daarmee mede-regelgevende) bevoegdheid. Pbo's worden bij wet ingesteld conform artikel 134 van de Grondwet.

DJI (Dienst Justitiële Inrichtingen) werkt continue aan de vakbekwaamheid van het personeel binnen het gevangeniswezen waaronder ook digitale vaardigheden (o.a. door middel van de door JenV aangeboden en verplichte modules). Reclassering Nederland (hierna: RN) acht het opleiden en trainen van reclasseringspersoneel en het samenwerken met Europese partners belangrijk en daar is RN al nauw bij betrokken.

Voor de beroepsgroep van beëdigde tolken en vertalers worden de opleidingseisen gereguleerd door het Bureau Wbtv (Wet beëdigde tolken en vertalers) op grond van het Besluit permanente educatie Wbtv. Dit besluit ziet op deskundigheidsbevorderende en relevante activiteiten waarmee kennis en vakbekwaamheid op peil worden gehouden of uitgebreid. Deze verplichting is direct

gekoppeld aan de inschrijfvoorwaarden die gelden voor het Register beëdigde tolken en vertalers (Rbtv).

Op het gebied van justitiële training op EU-niveau speelt het *European Judicial Training Network* (EJTN) een belangrijke rol.⁴ Het kabinet is voorstander van nauwe samenwerking tussen nationale trainingscentra in de EU en steunt daarmee de inzet van het EJTN.

b) Beoordeling + inzet ten aanzien van dit voorstel

Justitiële training draagt bij aan de correcte en coherente toepassing van het EU-recht, versterkt het wederzijds vertrouwen en bevordert een gezamenlijke Europese justitiële cultuur. Het kabinet onderschrijft het belang van justitiële training en steunt om die reden de voorliggende strategie en haar doel een gemeenschappelijke Europese rechtscultuur te consolideren die gebaseerd is op de rechtsstaat, de grondrechten en wederzijds vertrouwen tussen de lidstaten en hun justitiële autoriteiten. Het kabinet waardeert het dat de Commissie met de voorliggende strategie inspireert en aanmoedigt tot het organiseren van justitiële opleidingen, wat een positief effect zal hebben op de uniforme en efficiënte toepassing van het EU-recht.

Vanuit het uitgangspunt dat het EU-recht integraal onderdeel is van het nationale recht van Nederland is een juiste toepassing van het EU-recht van essentieel belang voor goed werkende rechtsorde, ook in onze digitale toekomst. Nederland heeft altijd ingezet op de opleiding van rechtsbeoefenaars, waardoor de doelstellingen van de nieuwe strategie passen binnen de nationale beleidsdoelstellingen voor het opleiden van de rechtsbeoefenaars.

Het kabinet verwelkomt de inhoudelijke breedte van de opleidingsstrategie waarbij de opleidingen naast theoretische kennis overbrengen ook gericht zijn op expertise ontwikkeling en praktijkgerichte uitvoerbaarheid. Gelet hierop ziet het kabinet een groot belang van differentiatie in de opleidingsaanpak zodat de inhoud nauw aansluit bij de professionele rol en behoefte om de effectiviteit te maximaliseren. Dit vereist een gelaagde structuur waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen een goede basiskennis ten behoeve van digitale geletterdheid voor iedere rechtsbeoefenaar en gespecialiseerde expertise voor specifieke groepen die met bepaalde onderdelen bezig zijn. Zo dienen enkel de gebruikers van IT-systemen gerichte kennis te hebben van deze instrumenten en gedigitaliseerde grensoverschrijdende procedures. Daarnaast is de ontwikkeling van diepgaande en actuele expertise in specifieke onderdelen van het EU-acquis, zoals of de nieuwe digitale EU-regelgeving (zoals de AI-verordening), wat essentieel is om de complexe juridische gevolgen correct te kunnen beoordelen en beheren, met name van belang voor rechtsbeoefenaars wiens professionele rol diepgaande, gespecialiseerde kennis van deze specifieke

⁴ Het EJTN is sinds 2000 actief en het mandaat van het EJTN is om de onderlinge kennis van rechtsstelsels te bevorderen, waardoor het begrip, vertrouwen en samenwerking tussen rechters en officieren van justitie in de EU toeneemt. Het EJTN promoot en faciliteert de ontwikkeling, opleiding en uitwisseling van kennis en vaardigheden van rechters, officieren van justitie en gerechtelijk personeel in de EU. Het EJTN biedt deze groep trainingsactiviteiten aan die een toegevoegde waarde bieden aan de opleidingen die zij op nationaal niveau krijgen. Alle lidstaten zijn aangesloten bij het EJTN.

expertisegebieden vereist. Alleen door deze differentiatie kan de opleiding efficiënt aansluiten bij de daadwerkelijke professionele rollen en de complexe praktijk.

De nieuwe doelstellingen ten aanzien van de deelname aan permanente opleiding over het EU-recht in de EU borduren voort op de succesvolle strategie uit 2011, en in die nieuwe doelstellingen kan het kabinet zich vinden. Het gebruik van en omgaan met nieuwe uitdagingen zoals digitalisering en kunstmatige intelligentie om de kennis en vaardigheden in de EU te verbeteren⁵, wordt toegejuicht.

De Commissie richt zich met actiepunten en aanbevelingen tot een brede doelgroep van rechtsbeoefenaars. Het kabinet vindt deze brede insteek positief, aangezien de rechtspraktijk breder is dan enkel de togaberoepen vanuit de rechtspraak en het openbare ministerie. Deze brede definitie is essentieel voor een uniforme toepassing van het EU-recht en een efficiënte digitale transitie. Een belangrijk aandachtspunt is dat de justitiële opleidingen in Nederland in sterke mate per beroepsgroep worden georganiseerd.

Nederland hecht grote waarde aan kwalitatief goede justitiële opleiding en in een divers aanbod daarvan. Zij zal zich dan ook hierop blijven inzetten en ziet deze strategie van de Commissie als een welkome katalysator hierin voor de EU. Door de toenemende Europese justitiële samenwerking en de continue groei van het EU-recht is het voor de Nederlandse rechtsorde cruciaal dat andere lidstaten en hun rechtsbeoefenaars de basiskennis en vaardigheden – in het bijzonder op digitaal vlak – op orde hebben. Dit is essentieel voor wederzijds vertrouwen en de efficiënte afhandeling van grensoverschrijdende zaken.

Het kabinet zal de nationale opleidingsinstituten aanmoedigen om de nieuwe digitale prioriteiten en de opleidingsmaterialen van het Europees Opleidingsplatform (ETP) te integreren. Nederland zal tevens actief blijven deelnemen en bijdragen aan het EJTN om de uitwisseling van *best practices* en expertise op het gebied van AI en *e-Justice* te bevorderen. Daarnaast is in het SSR projectplan 2026 is als speerpunt opgenomen dat het aanbod van EJTN goed zichtbaar en vindbaar wordt geïntegreerd in het opleidingsaanbod van de rechtsgebieden. Ook wordt opleidingsaanbod ontwikkeld op basis van de richtlijnen van de *European Commission for the Efficiency of Justice* (CEPEJ).

c) Eerste inschatting van krachtenveld

De ambitie van het pakket *DigitalJustice@2030* zal waarschijnlijk positief worden ontvangen, aangezien deze de Europese doelstellingen voor het digitale decennium ondersteunt. Aangezien de strategie de vorm van een Mededeling heeft, is op dit moment geen grote weerstand tegen de algemene doelstellingen te verwachten. De nationale stand van zaken op het gebied van digitalisering – die sterk verschilt tussen lidstaten, zoals blijkt uit het EU-scorebord voor justitie⁶ – zal echter bepalend zijn voor het tempo van de uitvoering en de mate van zelfredzaamheid. Het ontvangen van Europese middelen om de beoogde digitalisering te financieren en de haalbaarheid

⁵ In overeenstemming met de mededeling *DigitalJustice@2030* EU ([COM\(2025\) 802 final](#)).

⁶ [COM\(2025\) 375 final](#), EU-scorebord voor justitie 2025, afdeling 2.2.3. Digitalisering

van de termijnen voor 2030 zullen vermoedelijk de belangrijkste besprekings- en onderhandelingspunten vormen.

De justitiële training, een cruciaal element voor het slagen van de digitale transformatie, kan op brede steun rekenen. Justitiële opleidingen hebben op de politieke agenda van de EU-instellingen al prioriteit gekregen, en deze nieuwe strategie biedt een direct vervolg op eerdere inspanningen om de digitale transformatie te ondersteunen. Bovendien kan, aangezien alle lidstaten zijn aangesloten bij het EJTN, worden aangenomen dat zij onderlinge kennisuitwisseling en de training om rechtsbeoefenaars voor te bereiden op de digitale transformatie ondersteunen.

4. Grondhouding ten aanzien van bevoegdheid, subsidiariteit, proportionaliteit, financiële gevolgen en gevolgen voor regeldruk, concurrentiekracht en geopolitieke aspecten

a) Bevoegdheid

De grondhouding van het kabinet is positief. De mededeling heeft betrekking op de ruimte van vrijheid, veiligheid en recht. Op het terrein van de ruimte van vrijheid, veiligheid en recht is sprake van een gedeelde bevoegdheid tussen de EU en de lidstaten artikel 4, tweede lid, onder j, VWEU. De Commissie is zodoende bevoegd deze mededeling uit te vaardigen.

b) Subsidiariteit

De grondhouding van het kabinet is positief. De mededeling heeft tot doel de digitalisering van rechtsstelsels binnen de EU te bewerkstelligen door rechtsbeoefenaars justitiële training aan te bieden met betrekking tot digitale en Europeesrechtelijke vaardigheden. Gezien de grote verschillen in digitale paraatheid tussen lidstaten en de noodzaak tot interoperabiliteit van digitale instrumenten in grensoverschrijdende zaken kan dit onvoldoende door de lidstaten op centraal, regionaal of lokaal niveau worden verwezenlijkt, daarom is een EU-aanpak wel nodig.

Een ongecoördineerde aanpak zou leiden tot interoperabiliteitsproblemen bij instrumenten die juist bedoeld zijn voor grensoverschrijdende samenwerking. Bovendien kunnen de doelstellingen beter door de Unie worden bereikt vanwege schaalvoordelen en harmonisatie. De strategie richt zich op het toerusten van professionals voor de toepassing van complexe EU-regelgeving (zoals de AI-verordening en de digitaliseringsverordening) en het gebruik van gemeenschappelijke IT-tools, waarbij het niet in de autonome inrichting van beroepsopleidingen treedt voor zover deze zien op puur nationale procedures en rechtssystemen. Door kennisuitwisseling en training hieromtrent op EU-niveau te faciliteren, wordt voorkomen dat elke lidstaat zelfstandig opleidingsmateriaal voor EU-instrumenten moet ontwikkelen. Om die redenen is optreden op het niveau van de EU gerechtvaardigd.

c) Proportionaliteit

De grondhouding van het kabinet is positief. De mededeling heeft tot doel de digitalisering van rechtsstelsels binnen de EU te bewerkstelligen door rechtsbeoefenaars justitiële training aan te bieden met betrekking tot digitale en Europeesrechtelijke vaardigheden. Het voorgestelde optreden

is geschikt om deze doelstelling te bereiken, doordat in de mededeling verschillende actiepunten zijn opgenomen om rechtsbeoefenaars toe te rusten met digitale en Europeesrechtelijke vaardigheden, zowel in het algemeen als specifiek op het gebied van justitiële samenwerking. Bovendien gaat het voorstel niet verder dan noodzakelijk, omdat de mededeling en de daarin opgenomen actiepunten niet bindend zijn, voornamelijk coördinerend van aard zijn, en voldoende ruimte aan de lidstaten overlaten. Zo treedt de strategie niet in de nationale autonome inrichting van beroepsopleidingen voor zover deze zien op puur nationale procedures en rechtssystemen. De strategie blijft beperkt tot grensoverschrijdende kwesties en samenwerking.

d) Financiële gevolgen

De financiering van de digitale transitie van nationale rechtsstelsels is primair een nationale investering vooraf. De EU-middelen zijn niet bedoeld om alle aanloopkosten te dekken. De lidstaten zijn op grond van Verordening (EU) 2023/2844 (digitaliseringsverordening) reeds specifiek verantwoordelijk voor het toewijzen van een deel van hun opleidingsbudget om rechtsbeoefenaars te trainen in het gebruik van de gedecentraliseerde IT-systemen en videoconferenties.

In de mededeling staat door de Commissie een actiepunt (15) geformuleerd die met de financiële gevolgen van de strategie verband houden. Namelijk dat EU-financiering wordt gebruikt door Europese netwerken van aanbieders van opleidingen om de inspanningen van hun leden te coördineren en synergiën tot stand te brengen tussen door de EU gefinancierde en nationaal gefinancierde opleidingen, teneinde een gunstig klimaat voor de digitalisering van justitie te bevorderen. Het kabinet onderschrijft het belang van gerichte EU-financiering voor coördinatie en schaalvoordelen.

Aangezien de strategie loopt tot en met 2030, zal de uitvoering ervan deels plaatsvinden binnen het huidige Meerjarig Financieel Kader (MFK) 2021-2027 en deels binnen het volgende MFK (2028-2034). Het kabinet is van mening dat de benodigde EU-middelen gevonden dienen te worden binnen de in de Raad afgesproken financiële kaders van de EU-begroting 2021-2027 en dat deze moeten passen bij een prudente ontwikkeling van de jaarbegroting. Voor de periode vanaf 2028 wil het kabinet niet vooruit lopen op de integrale afweging van middelen na 2027. Eventuele budgettaire gevolgen voor de nationale begroting zullen worden ingepast op de begroting van het beleidsverantwoordelijke departement, conform de regels van de budgetdiscipline.

e) Gevolgen voor regeldruk, concurrentiekracht en geopolitieke aspecten

De mededeling kent geen directe gevolgen voor de regeldruk, concurrentiekracht en geopolitieke aspecten. De mededeling spreekt over doelstellingen en roept belanghebbenden op om zich in te zetten voor de verwezenlijking van de genoemde doelstellingen, maar aan het niet-halen van deze doelstellingen lijken geen consequenties te zijn verbonden.

Fiche 3: Mededeling bio-economie strategie

1. Algemene gegevens

a) Titel voorstel

MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ VAN DE REGIO'S. Een strategisch kader voor een concurrerende en duurzame bio-economie in de EU

b) Datum ontvangst Commissiedocument

27 november 2025

c) Nr. Commissiedocument

COM(2025) 960

d) EUR-Lex

[EUR-Lex - 52025DC0960 - EN](#)

e) Nr. impact assessment Commissie en Opinie Raad voor Regelgevingstoetsing

Niet opgesteld

f) Behandelingstraject Raad

Milieuraad

g) Eerstverantwoordelijk ministerie

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat in nauwe samenwerking met het Ministerie van Klimaat en Groene Groei en het Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

2. Essentie voorstel

Op 27 november 2025 publiceerde de Europese Commissie (hierna: Commissie) de mededeling voor de bio-economie strategie. De strategie heeft tot doel innovatie te stimuleren en Europese bedrijven te ondersteunen bij de groene transitie, waaronder circulaire productie. Een duurzame bio-economie versterkt groene groei, concurrentievermogen en weerbaarheid in de Europese Unie (EU).

De Commissie wil innovatie en investeringen binnen de bio-economie verder opschalen. De Commissie ziet de opschalingsproblemen voor innovatieve toepassingen in de bio-economie vooral rond de eerste commercialiseringsfase na onderzoek en de industriële opschalingsfase na markttoegang. Om toepassingen succesvol naar de markt te helpen, zal de Commissie in de aangekondigde *Biotech Acts*¹ de wettelijke vereisten voor bio-innovaties (bijvoorbeeld

¹ Persbericht Europese Commissie: *New measures to make EU health sector more innovative, competitive and resilient*, [link](#).

vergunningprocedures voor fabrieksinstallaties) vereenvoudigen en de marktautorisatie voor biogebaseerde oplossingen versnellen. Ook zal ze werk maken van harmonisering van regelgeving. Het (door)ontwikkelen van milieuvoetafdrukmethodes zorgt voor een eerlijkere vergelijking met fossiele alternatieven. Innovatie en investeringen moeten worden gestimuleerd via het Commissievoorstel voor een nieuw Meerjarig Financieel Kader (MFK 2028-2034), onder meer door innovatierisico's te verminderen. De *Circular Biobased Joint Undertaking* (CBE-JU) en de EU-Taxonomie² worden geëvalueerd.

De mededeling gaat ook in op het ontwikkelen van nieuwe markten voor biogebaseerde grondstoffen en producten (plastic en verpakkingsmaterialen, vezels, chemicaliën, bouwproducten, meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen) en technologieën (bioraffinage, geavanceerde fermentatie en koolstofverwijdering). Acties worden vormgegeven in de uitwerking van bestaande productregelgeving³. De Commissie zet daarnaast in op marktcreatie via private inkoop (middels een *Biobased Europe Alliance*, waarin bedrijven zich committeren aan de inkoop van biogebaseerde materialen en producten) en overheidsinkoop. De toepassing van biogebaseerde bouwproducten wordt gestimuleerd door het certificeren en belonen van de koolstofopslag in deze producten. De vraag naar biograndstoffen⁴ vanuit verschillende toepassingen stijgt. De Commissie zet daarom in op efficiënt gebruik, via uitwisseling van expertise over cascadering en via de volgende Energy Union package in 2026. Verder is er ondersteuning van pilot- en andere faciliteiten voor opschaling.

De strategie beoogt het aanbod duurzame biograndstoffen te waarborgen, waarbij optimaal gebruik van secundaire biograndstoffen wordt gestimuleerd voor de productie van onder meer biomethaan via tripartite overeenkomsten, via efficiënter gebruik van stikstof en kennisuitwisseling over circulair gebruik van dierlijke bijproducten. Een gezond ecosysteem is de basis voor een toekomstbestendig aanbod. Daarom worden data over de bio-economie versterkt met onder meer aardobservatiedata (bijvoorbeeld aan de hand van regionale dataplatforms) en wordt er een risico-analyse uitgevoerd op de toeleveringsketen, om vraagsturing hierop te baseren. Ook brengt de Commissie marktpartijen samen voor aanbodvoorspellingen. Primaire producenten worden ondersteund via het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) en de vrijwillige markt voor koolstof- en biodiversiteitscertificaten. Om de vraag naar koolstofcertificaten die voldoen aan het EU certificeringskader⁵ te stimuleren zal de Commissie een 'EU kopersclub' oprichten. Om de participatie van boeren en bosbouwers aan de vrijwillige koolstofmarkt te vergemakkelijken zal de

² EU-Taxonomie voor duurzame activiteiten.

³ Met name de Verpakkingenverordening, de Bouwproductenverordening, de Kaderverordening Ecodesign voor Duurzame Producten en de Meststoffenverordening.

⁴ Biograndstoffen zijn hernieuwbare organische grondstoffen afkomstig van planten en dieren.

⁵ De verordening tot vaststelling van een certificeringskader van de Unie voor permanente koolstofverwijderingen, koolstoflandbeheer en koolstofopslag in producten is op 26 december 2024 in werking getreden.

Commissie een EU kennisdatabank voor koolstoflandbouw opzetten. Tot slot zet ze in op de blauwe bio-economie⁶.

De Commissie geeft aan het monitoren van de bio-economie te blijven verbeteren en ernaar te streven aardobservatiedata te integreren in de monitoringsmethoden, onder andere om de monitorings- en administratieve last terug te brengen.

Mondiaal gaat de Commissie strategische partnerschappen aan om de leveringszekerheid van duurzame biograndstoffen te bevorderen, en om de toegang van Europese-bio-innovaties tot markten in derde landen te verbeteren. Lidstaten worden aangemoedigd hun bio-economieprofiel te definiëren, bijvoorbeeld met een focus op primaire productie of op hoogwaardige verwerking.

3. Nederlandse positie ten aanzien van de mededeling/aanbeveling

a) Essentie Nederlands beleid op dit terrein

De bio-economie is een sectoroverstijgend thema, dat onder andere voedsel-⁷, grondstoffen-, energie- en industriebeleid samenbrengt. Dit vereist een integrale aanpak met oog op gerelateerde regelgeving zoals de klimaatwet en de natuurherstelverordening. Daarom werkt het kabinet onder andere aan een nationale biograndstoffenstrategie⁸. Deze geeft richting aan het vergroten van het duurzaam aanbod, het optimaal en hoogwaardig toepassen van biograndstoffen, en de verwerking en het gebruik van biograndstoffen voor voedsel, materialen en energie.

Nederland benadrukt het belang van vitale ecosystemen en duurzame productiemethoden in de landbouw en voedselproductie (de toepassing van goede landbouwpraktijk) als basis voor de bio-economie. Dit betekent onder meer het vermijden van voedselverliezen en verspilling en zuinig gebruik en hergebruik van biograndstoffen, water en nutriënten. De nationale Bossenstrategie geeft uitvoering aan revitalisering en uitbreiding van de Nederlandse bossen waarmee een lichte stijging van houtoogst gerealiseerd kan worden, en geeft de kaders voor duurzaam bosbeheer, waarbij oogst plaatsvindt op een wijze die de ecologische functie van het bos borgt en waarbij het cascaderingsprincipe⁹ voor houtbenutting wordt gevolgd. Een speerpunt van het gewasbeschermingsbeleid is een grotere beschikbaarheid en gebruik van laag-risico biologische middelen. Deze middelen hebben - in lijn met de beginselen van geïntegreerde gewasbescherming¹⁰ - de voorkeur boven chemische methoden¹¹ voor bestrijding van ziekten,

⁶ De blauwe bio-economie is afhankelijk van hernieuwbare, levende waterbronnen zoals algen, sponzen, kwallen, visresten en micro-organismen om een breed scala aan producten, processen en diensten te leveren.

⁷ Voedselbeleid bestrijkt zowel terrestrisch als aquatisch voedsel.

⁸ Aangekondigd in het Regeerprogramma, [link](#).

⁹ Bij cascadering wordt het hout ingezet zodat het zo lang mogelijk zo'n hoog mogelijke waarde behoudt, dus allereerst voor producten en pas daarna voor energie.

¹⁰ Richtlijn 2009/128/EG inzake duurzaam gebruik pesticiden.

¹¹ Waaronder middelen die PFAS stoffen bevatten.

plagen en onkruiden. Nederland heeft zich de afgelopen jaren actief ingezet om binnen de huidige EU-kaders de beoordeling van deze gewasbeschermingsmiddelen beter passend en efficiënter te maken en mede daardoor beoordelingsprocedures te versnellen.

Het kabinet ambieert een volledig circulair¹² en klimaatneutraal Nederland in 2050. Daarvoor zijn biograndstoffen essentieel. Voor het gebruik van biograndstoffen voor materialen en energie hanteert het kabinet twee randvoorwaarden¹³: 1) de duurzaamheid van biograndstoffen moet geborgd zijn, en 2) biograndstoffen dienen zo hoogwaardig mogelijk te worden ingezet. Daarnaast heeft dit kabinet er oog voor dat de productie van biograndstoffen voor materialen en energie niet ten koste gaat van de primaire functie van agrarische sector voor voedselproductie¹⁴. Voor hoogwaardige toepassingen zet het kabinet specifiek in op de chemische industrie en de bouw. Binnen de chemie zet het kabinet in op het ombouwen van bestaande fossiele processen en het opbouwen van nieuwe processen op basis van secundaire en biograndstoffen¹⁵. Voor de bouw zet het kabinet zich in voor het creëren van een volwassen markt en het opschalen van de teelt, verwerking en toepassing van duurzame biograndstoffen¹⁶. Voor textiel zet het kabinet in op een volledig fossielvrije textielketen in 2050¹⁷. Gerecyclede vezels hebben daarbij de voorkeur dankzij de lagere milieu-impact. Nieuwe vezels die nodig blijven, dienen fossielvrij en biogebaseerd te zijn. Het kabinet ambieert een koploperpositie in de biotechnologie, waarbij technologie op een veilige en verantwoorde manier bijdraagt aan de maatschappelijke doelstellingen op het gebied van gezondheid, circulaire economie en voedselproductie, en aan het Nederlandse concurrentievermogen¹⁸. Om deze positie te bereiken, zet het kabinet enerzijds in op transparantere, doelmatige en voorspelbare toelatingsprocedures (bijvoorbeeld voor markttoegang voor biotech-innovaties), en anderzijds op het creëren van groene markten. Het kabinet is ook voorstander van meer ruimte voor biotechnologie-experimenten in de voedselproductie in de vorm van pilots of proeverijen. Hiervoor kan geleerd worden uit de Nederlandse gedragscode voor kweekvleesproeverijen. Met betrekking tot koolstofverwijdering heeft het kabinet de Commissie eerder opgeroepen om met duidelijke plannen te komen voor permanente en tijdelijke koolstofverwijdering en maatregelen te treffen die de ontwikkeling van verschillende koolstofverwijderingstechnieken stimuleren¹⁹.

¹² Nationaal Programma Circulaire Economie 2025, [link](#).

¹³ Duurzaamheidskader biograndstoffen, [link](#).

¹⁴ Voortgang duurzaamheidskader biograndstoffen, [link](#).

¹⁵ Visie op duurzame koolstof in de chemische industrie, [link](#).

¹⁶ Nationale Aanpak Biobased Bouwen, [link](#).

¹⁷ Beleidsprogramma Textiel 2025–2030, [link](#).

¹⁸ Kabinetsvisie op Biotechnologie, [link](#); Kabinetsvisie EU-concurrentievermogen, [link](#)

¹⁹ Working paper based on the Dutch Roadmap for Carbon Removals, [link](#); Routekaart Koolstofverwijdering, [link](#)

Voor het energiesysteem zet het kabinet in op het, zoveel mogelijk, beperken van het gebruik van biograndstoffen. Voor de energieopwekking door particulieren is de inzet van biograndstoffen onwenselijk vanwege de negatieve effecten op de leefomgeving, met uitzondering van de inzet van biomethaan in de gebouwde omgeving. Het kabinet voorziet wel dat er een significante vraag naar biograndstoffen zal blijven bestaan voor sectoren waar de inzet van andere duurzame alternatieven voorlopig (nog) niet haalbaar is, zoals het zwaar wegtransport en de lucht- en scheepvaart. Daarom zet het kabinet ook in op het vergroten van het aanbod aan duurzame koolstofbronnen, waaronder biograndstoffen²⁰. Als onderdeel hiervan wordt ook een importstrategie ontwikkeld. Bij het vergroten van het aanbod is oog voor het voorkomen en mitigeren van negatieve effecten op de leefomgeving.

Het kabinet heeft eerder zijn prioriteiten voor de bio-economie gedeeld met de Europese Commissie²¹. Het creëren en beschermen van een afzetmarkt voor biogebaseerde producten is de eerste prioriteit, door het stimuleren van marktvraag voor hoogwaardige toepassingen (bv. materialen) middels normerend beleid en harmonisatie van regelgeving. De tweede prioriteit is het ondersteunen van boeren en van de strategische bio(tech)-industrie, door het versterken van de rol van boeren, het ondersteunen van de innovatieve industrie tijdens de opschaling, en het aanpassen van verouderde en belemmerende regelgeving. De derde prioriteit is het verhogen van de beschikbaarheid van duurzame biograndstoffen. Naast het stimuleren van de productie van duurzame biograndstoffen vereist dit het afbouwen van de inzet van biograndstoffen voor toepassingen waarvoor andere duurzame alternatieven beschikbaar komen en door het biograndstoffsysteem integraal te benaderen zodat bijvoorbeeld synergieën tussen voedsel- en materiaalproductie worden benut. Tevens bepleit het kabinet dat voedselgewassen onder bepaalde voorwaarden kunnen worden ingezet voor materiaaltoepassingen, waarbij voedselzekerheid voorop blijft staan.

b) Beoordeling + inzet ten aanzien van dit voorstel

Het kabinet verwelkomt de brede interpretatie van de bio-economie die de Commissie hanteert. Een brede aanpak waarin zowel alle typen duurzame biograndstoffen als al hun toepassingen worden meegenomen, biedt kansen om deze optimaal en zo duurzaam mogelijk te benutten.

Het kabinet onderschrijft het belang van de juiste marktcondities voor biogebaseerde oplossingen. Voor de Biotech Act, het wetgevende kader dat is aangekondigd in de mededeling, pleit het kabinet voor transparante, doelmatige en voorspelbare procedures voor biotechnologie, met behoud van de hoogste veiligheidsnormen²². Het wetgevingskader²³ voor genetisch gemodificeerde organismes

²⁰ Nationaal Plan Energiesysteem, [link](#).

²¹ Scaling the EU's Bioeconomy: priorities to achieve defossilisation and strategic autonomy, [link](#).

²² Deel 1 van de Biotech Act, met betrekking tot gezondheid, is op 16 december 2025 gepubliceerd, [link](#). Hierover volgt een aparte BNC-fiche.

²³ Richtlijn doelbewuste introductie van genetisch gemodificeerde organismen in het milieu, [link](#).

is een concreet voorbeeld waar meer harmonisatie gewenst is omdat uiteenlopende interpretaties momenteel voor onzekerheden zorgen. Bij wijzigingen in procedures is aandacht voor uitvoerbaarheid door regionaal bevoegd gezag en omgevingsdiensten van belang. Ook roept het kabinet op om in de Act te verankeren dat informatievoorziening gebaseerd op wetenschappelijke feiten voor een breed publiek toegankelijk is, om de maatschappelijke dialoog over biotechnologie en voedselinnovaties te faciliteren²⁴. Het harmoniseren van milieuvoetafdrukmethodes²⁵, zoals voorgesteld, draagt bij aan een gelijk spelveld voor verschillende grondstoffen. Deze methodes zijn complex; daarom vraagt het kabinet om vergelijkende studies die laten zien hoe biograndstoffen zich verhouden tot fossiele alternatieven en hoe ze bijdragen aan de optimalisatie van de duurzaamheid van de hele productketen. Met betrekking tot ondersteuning van opschaling, verwijst de Commissie onder andere naar het Meerjarig Financieel Kader (MFK). Het daaronder vallende Europese Concurrentievermogenfonds omvat thematische vensters, waar bio-economie en biotechnologie één van is. In reactie op het MFK-voorstel heeft het kabinet het belang van investeringen in de groene transitie onderstreept, en benadrukt dat er voldoende aandacht moet zijn voor biodiversiteit²⁶. Als het gaat om vraagstukken voor de bio-economie is met name onderzoek en innovatie op het gebied van bioraffinage en de biogebaseerde maakindustrie relevant. Het kabinet is positief over het uitbreiden van de EU-Taxonomie naar alle activiteiten die vallen onder de duurzame biogebaseerde maakindustrie, ten opzichte van de huidige focus op bio-afval. Dit ontsluit private financiering. Ten behoeve van investeringen in de productie van biogebaseerde materialen en chemie bepleit het kabinet bij de Commissie dit ook te betrekken bij de herziening van staatssteunkaders, zoals bij de herziening van de Algemene Groepsvrijstellingsverordening, rekening houdend met het gelijke spelveld op de interne markt.

Het kabinet is voorstander van marktcreatie voor hoogwaardige biogebaseerde toepassingen. Dit is cruciaal voor het opschalen van deze markten en zorgt voor een prikkel om het aanbod duurzame biograndstoffen te vergroten. Het kabinet is daarom verheugd over de vervroegde biogebaseerde doelstelling voor plastic verpakkingen en de mogelijkheid om doelstellingen te formuleren voor biogebaseerde chemicaliën. Het kabinet zal zich blijven inzetten voor (onderzoek naar) haalbare doelstellingen in andere productregelgeving, waaronder de automobiel - en bouwsector. Het kabinet kijkt uit naar de uitwerking van maatregelen ter bevordering van het gebruik van duurzame biograndstoffen via de Circular Economy Act en de Ecodesign Verordening, en benadrukt dat de duurzaamheid van producten integraal moet worden benaderd – het gebruik van duurzame biograndstoffen alleen is niet voldoende. Het hanteren van de *Safe and Sustainable by Design* principes is daarbij van belang. Het kabinet pleit ervoor deze in te bedden in de kennisuitwisselingen over de bio-economie²⁷. De aandacht voor biogebaseerde vezels in de

²⁴ Input from the Dutch government for the EU Biotech Act, [link](#).

²⁵ De milieuvoetafdrukmethodes waar hier naar verwezen wordt zijn de door de EU aanbevolen methodologieën voor levenscyclusanalyse, de zogenaamde *Product Environmental Footprint* (PEF) en *Organizational Environmental Footprint* (OEF).

²⁶ Kabinetsappreciatie Meerjarig Financieel Kader, [link](#).

²⁷ Bijvoorbeeld in het kader van de Knowledge Centre for Bioeconomy.

strategie sluit aan bij het nationale beleid. Echter, het kabinet hanteert een bredere definitie van biogebaseerde vezels dan in de mededeling wordt gegeven, omdat het ook kansen ziet in vezels gemaakt uit biogebaseerde polyesters. Verder is het essentieel is dat ook *gerecyclede* biogebaseerde vezels worden gestimuleerd; deze dragen het meest bij aan de circulariteitsdoelstellingen. Het kabinet onderschrijft het belang van koolstofvastlegging, en ziet dat er bijvoorbeeld veel potentieel is voor tijdelijke vastlegging in biogebaseerde (bouw)materialen. Daarom ziet het kabinet de gedelegeerde handeling met de certificeringsmethodologie voor koolstofopslag in gebouwen, als onderdeel van het EU certificeringskader, met belangstelling tegemoet. Ook ondersteunt het kabinet de aangekondigde initiatieven van de Commissie om de vrijwillige vraag naar koolstofcertificaten te bevorderen en om de participatie van boeren en bosbouwers aan de vrijwillige koolstofmarkt te vergemakkelijken middels een EU kennisdatabank voor koolstoflandbouw.

Het kabinet verwelkomt naast de bevordering van vraag naar eindproducten van bioraffinage, de aandacht voor financiering van de opschaling van deze technologie. Bioraffinage heeft, naast een economische waarde, in de toekomst ook een belangrijke rol in de open strategische autonomie en het concurrentievermogen van zowel Nederland als de EU²⁸, alsook in koolstofverwijdering. Er is beleid nodig om naast financiële risico's ook technologierisico's te mitigeren en infrastructuuropbouw en vergunningsprocedures te versnellen. Voor koolstofverwijdering zet het kabinet in op de ontwikkeling van verschillende technieken: zowel permanente als tijdelijke verwijdering²⁹. Het kabinet moedigt de Commissie aan om beide op te nemen in het klimaatbeleid, en om permanente biogene koolstofverwijdering in de bio-economie strategie in samenhang met de bredere inzet van koolstofverwijdering voor het behalen van klimaatneutraliteit te onderzoeken. Om hergebruik van biogene koolstof na afvangen evenwichtig mogelijk te maken en te stimuleren, vraagt het kabinet om een certificeringssysteem te implementeren dat ook gemengde koolstofstromen erkent. Voor de glastuinbouwsector en de industrie is het daarnaast belangrijk dat op korte termijn voldoende duurzame CO₂ beschikbaar is, respectievelijk om planten te kunnen bemesten en voor de productie van duurzame materialen. Daarom vraagt het kabinet de Commissie in de strategie zodanig aan te sluiten op het EU-emissiehandelssysteem dat duurzame CO₂ effectief hergebruikt kan worden.

Het kabinet verwelkomt de aandacht voor efficiënt en duurzaam gebruik van biogrondstoffen en het principe dat biogrondstoffen zo hoogwaardig mogelijk dienen te worden ingezet. Om binnen de planetaire grenzen te blijven moet, zoals de strategie beschrijft, de productie van biogrondstoffen afgestemd zijn met duurzaam behoud van ecosystemen. Het kabinet stelt dat de strategie hiervoor moet aansluiten bij doelen en verplichtingen uit de klimaatwet en de natuurherstelverordening. Daarnaast heeft het kabinet er oog voor dat de verdere ontwikkeling van de bio-economie niet ten koste gaat van de primaire functie van de agrarische sector voor voedselproductie. Met betrekking

²⁸ Bijvoorbeeld voor de energiesector zoals genoemd in de kamerbrief Toekomstperspectief Energie-intensieve industrie, [link](#).

²⁹ Bijvoorbeeld via duurzame biogrondstoffen in combinatie met CCS bij bioraffinage en via vastlegging in de bouw en chemie.

tot het cascaderingsprincipe roept het kabinet de Commissie op tot concrete acties om dit consistent toe te passen in EU-wetgeving en zo het gebruik van biogebaseerde materialen te stimuleren. Het gebruik van biograndstoffen dient daarbij gericht te zijn op de vervanging van fossiel, opdat het totale grondstoffengebruik niet stijgt. Ook moet er ruimte zijn voor regionale afwegingen³⁰. Om dit mogelijk te maken, is geharmoniseerde regelgeving voor verschillende toepassingen van belang. Bij het uitwerken van duurzaamheidscriteria voor biogebaseerde verpakkingen roept het kabinet de Commissie daarom op de duurzaamheidscriteria voor biobrandstoffen te hanteren uit de Richtlijn Hernieuwbare Energie³¹. Het kabinet verwelkomt het initiatief om biomethaanproductie in Europa uit te breiden via tripartite overeenkomsten. Daarnaast werkt het kabinet graag samen met de Commissie om van productie-gedreven naar consumptie-gedreven beleidsinitiatieven te bewegen om op die manier gezamenlijk barrières weg te halen die de opschaling van biomethaan in de weg staan. Ook voor de terugwinning van fosfaat faciliteert het kabinet kennisdeling over het terugwinnen van grondstoffen bij waterzuiveringsprocessen. Daarin lopen de Nederlandse waterschappen reeds voorop³².

Het gebruik van biograndstoffen voor laagwaardige toepassingen, zoals elektriciteit en het verwarmen van huizen, dient zoveel mogelijk te worden afgebouwd en vervangen met duurzame alternatieven. Wel voorziet het kabinet dat biograndstoffen op de middellange termijn nog onmisbaar zijn voor zogenaamde *hard-to-abate* energetische toepassingen, met name als brandstof voor het zwaar wegverkeer, en de lucht- en scheepvaart³³. Zoals de Commissie aangeeft, zal de vraag naar duurzame lucht- en scheepvaartbrandstoffen de komende jaren toenemen als gevolg van Europese verplichtingen³⁴. Het kabinet betwijfelt daarom of enkel rest- en secundaire stromen voldoende zijn en roept de Commissie op het potentieel te verkennen van niet-voedselgewassen (bv. tussengewassen en gewassen geteeld op marginale gronden) voor geavanceerde biobrandstoffen³⁵. Het kabinet acht het van belang dat er een goede aansluiting is bij de initiatieven uit het Investeringsplan duurzaam vervoer (STIP) dat de Commissie eveneens dit najaar heeft gepubliceerd³⁶. Voor inzet van biograndstoffen in hoogwaardige toepassingen zoals materialen moet daarnaast worden verkend hoe ook voedsel- en voedergewassen een rol kunnen spelen. Studies tonen aan dat dit onder de juiste voorwaarden geen negatief effect hoeft te hebben op de voedselzekerheid terwijl er wel grote besparingen mogelijk zijn op landgebruik³⁷.

³⁰ Het kan bijvoorbeeld in bepaalde gevallen duurzamer zijn om een reststroom lokaal in te zetten in een toepassing die lager op de cascaderingsladder staat.

³¹ Zie artikel 29 van de Richtlijn Hernieuwbare Energie voor deze duurzaamheidscriteria.

³² Zie bijvoorbeeld de Energie- en Grondstoffenfabriek, [link](#).

³³ BNC-fiche Sustainable Transport Investment Plan, [link](#).

³⁴ ReFuelEU Luchtvaart en FuelEU Zeevaart.

³⁵ Ook bij deze specifieke toepassingen moeten *lock-ins* vermeden worden door ook andere innovatie, zoals innovatieve aandrijftechnologieën op basis van waterstof en elektriciteit, te stimuleren. Verbranding van biograndstoffen veroorzaakt immers nog steeds schadelijke uitstoot van onder meer fijnstof en roet.

³⁶ Investeringsplan duurzaam Vervoer, [link](#).

³⁷ Dammer 2023, The use of food and feed crops for bio-based materials and the related effects on food security, [link](#).

Het kabinet onderschrijft, mede vanuit het oogpunt van open strategische autonomie³⁸ en het versterken van het Nederlandse en Europese concurrentievermogen, het belang van het vergroten van het biograndstoffenaanbod in Europa. In Europese partnerschappen vraagt het kabinet specifiek aandacht voor regionale clusters. Dit sluit niet uit dat ook import van duurzame biograndstoffen uit derde landen daarbij een rol speelt. Voor zowel het mobiliseren van het Europese aanbod als voor import is de ontwikkeling van duurzame biogebaseerde *commodities* van belang, via standaardisering en certificering, zodat kwaliteits- en duurzaamheidseisen kunnen worden geborgd. Ook monitoring is belangrijk; systematisch inzicht in het (regionale) aanbod is essentieel om de beschikbare grondstoffen optimaal te benutten. Daarom steunt het kabinet het gebruik van aardobservatie voor onderzoek en monitoring, in lijn met de Nederlandse Langetermijn-ruimtevaartstrategie.

Mede omdat import belangrijk blijft, steunt het kabinet de inzet van de Commissie op het gebied van internationale samenwerking en hecht het kabinet eraan dat eventuele handelsbelemmerende effecten van de aangekondigde maatregelen tot een minimum worden beperkt. Daarbij is conformiteit met de internationale verplichtingen van de EU in het kader van de Wereldhandelsorganisatie en EU-handelsakkoorden een minimale randvoorwaarde voor steun aan deze maatregelen, waaronder op het gebied van productiestandaarden en productregelgeving, standaardisering en certificering. De wereldwijde competitie voor toegang tot biograndstoffen neemt toe. Het aangaan van strategische partnerschappen met derde landen wordt dan ook verwelkomd - Nederland heeft om deze reden als co-voorzitter de *BIOfuture Platform Declaration on Sustainable Chemicals and Materials* gecoördineerd. Daarbij onderschrijft het kabinet het belang van sociale en milieuwaarborgen (waaronder wederzijds overeengekomen duurzaamheidscriteria) bij de productie en verwerking van biograndstoffen. Het kabinet zet er daarom op in dat de EU ook in multilateraal verband inzet op een zo hoogwaardig mogelijke toepassing van biograndstoffen en dat de bio-economie onderdeel blijft van de bredere circulaire-economieagenda.

c) Eerste inschatting van krachtenveld

De eerste reactie van de lidstaten op de mededeling is over het algemeen positief. Sommige lidstaten benadrukken een gezond ecosysteem als randvoorwaarde, en de meeste lidstaten hechten belang aan het verminderen van administratieve lasten. Er is veel aandacht voor het belang van financiering en ondersteunen van lokale en regionale initiatieven. Er zitten verschillen tussen lidstaten met betrekking tot het gebruik van houtige biograndstoffen voor energie, waarbij lidstaten met een sterke bosbouwsector bio-energie willen ondersteunen, en andere lidstaten (waaronder Nederland) inzetten op afbouw van bio-energie en opbouw van inzet van duurzame biograndstoffen in hoogwaardige toepassingen. De positie van het Europese Parlement is nog onbekend.

³⁸ Ter illustratie: biograndstoffen uit en samenwerking met bijvoorbeeld Oekraïne, Brazilië en Canada verkleinen de internationale afhankelijkheid van slechts enkele landen voor fossiel olie en gas.

4. Grondhouding ten aanzien van bevoegdheid, subsidiariteit, proportionaliteit, financiële gevolgen en gevolgen voor regeldruk, concurrentiekracht en geopolitieke aspecten

a) Bevoegdheid

De grondhouding van het kabinet is positief. De mededeling heeft betrekking op de interne markt; landbouw; milieu; (hernieuwbare) energie; onderzoek en technologische ontwikkeling; gemeenschappelijke handelspolitiek inclusief economische samenwerking, handel en investeringen; industrie.

Op het terrein van gemeenschappelijke handelspolitiek is sprake van een exclusieve bevoegdheid van de EU (artikel 3, lid 1, sub e) VWEU). Op het terrein van interne markt, landbouw, milieu en energie is sprake van een gedeelde bevoegdheid tussen de EU en de lidstaten (artikel 4, lid 2, sub a/d/e/i) VWEU). Op het terrein van onderzoek en technologische ontwikkeling hebben de EU en de lidstaten een parallelle bevoegdheid (artikel 4, lid 3 VWEU). Op het terrein van industrie is de Unie bevoegd om het optreden van lidstaten te ondersteunen, te coördineren of aan te vullen (artikel 6, lid b VWEU).

b) Subsidiariteit

De grondhouding van het kabinet is positief. De mededeling heeft tot doel het bevorderen van een duurzame bio-economie in de EU, door innovatie te stimuleren en bedrijven te ondersteunen bij de groene transitie, en door het concurrentievermogen van EU-bedrijven te verhogen en groene banen te creëren, zonder de natuur te schaden. Gezien het transnationale karakter van deze doelstellingen en belangen, bv. met betrekking tot productregelgeving, kan dit onvoldoende door de lidstaten op centraal, regionaal of lokaal niveau worden verwezenlijkt, daarom is een EU-aanpak nodig. Door EU-brede eisen te stellen aan producten, wordt een gelijk speelveld bewaard en wordt een veel grotere milieu-impact behaald. Economische en innovatiesamenwerking wordt efficiënter op EU-niveau geregeld, in het bijzonder voor complexe waardeketens in de bio-economie die veelal een transnationaal karakter hebben. Door het harmoniseren van regelgeving worden belemmeringen op de interne markt voor bedrijven actief in de bio-economie weggenomen. Om die redenen is optreden op het niveau van de EU gerechtvaardigd.

c) Proportionaliteit

De grondhouding van het kabinet is positief. De mededeling heeft tot doel het bevorderen van een duurzame bio-economie in de EU, door innovatie te stimuleren en bedrijven te ondersteunen bij de groene transitie, en door het concurrentievermogen van EU-bedrijven te verhogen en groene banen te creëren, zonder de natuur te schaden. Het vooropgestelde optreden is geschikt om deze doelstelling te bereiken omdat de acties die worden voorgesteld voortbouwen op bestaande akkoorden, dialogen en EU instrumenten. Bovendien gaat het voorgestelde optreden niet verder dan noodzakelijk, omdat de mededeling voornamelijk de ambities en uitgangspunten uiteenzet en ruimte laat voor de daadwerkelijke invulling van de instrumenten.

d) Financiële gevolgen

De implementatie van de in de mededeling genoemde voorstellen zal volgens de Commissie geschieden binnen het MFK. Investerings in de blauwe economie komen uit de InvestEU Blue Economy, ondersteuning voor samenwerking tussen primaire producenten uit de GLB en ondersteuning voor innovatie uit het European Innovation Partnership. Nederland is van mening dat de benodigde EU-middelen gevonden dienen te worden binnen de in de Raad afgesproken financiële kaders van de EU-begroting 2021-2027 en dat deze moeten passen bij een prudente ontwikkeling van de jaarbegroting. Het kabinet wil niet vooruit lopen op de integrale afweging van middelen na 2027. Er worden geen budgettaire gevolgen voor de Rijksbegroting verwacht. Eventuele budgettaire gevolgen voor de Rijksbegroting worden steeds ingepast op de begroting van het beleidsverantwoordelijke departement, conform de regels van de budgetdiscipline.

e) Gevolgen voor regeldruk, concurrentiekracht en geopolitieke aspecten

De mededeling zelf heeft geen gevolgen voor de regeldruk. De mededeling kondigt verschillende maatregelen aan. Bij het voorstel voor de Biotech Act wordt specifiek de link gelegd met het verminderen van regeldruk voor bedrijven actief op bio-economie. Deze en andere voorgestelde acties zullen apart beoordeeld worden na publicatie. Om dit goed te kunnen beoordelen en de mogelijke gevolgen voor de regeldruk in kaart te brengen, verzoekt het kabinet de Commissie daarom om een *impact assessment* uit te voeren voor de aangekondigde voorstellen.

De mededeling heeft tot doel het Europese concurrentievermogen op het vlak van bio-economie te vergroten, maar het effect wordt niet gekwantificeerd. Wel wordt aangegeven dat de Europese bio-economie in 2023 een waarde tot 2.7 miljard euro had, en dat deze over de laatste tien jaar sneller is gegroeid dan de economie als geheel. Ook Nederland schat dit effect positief in, en ziet deze mededeling als in lijn met de Nederlandse langdurige inzet op marktcreatie voor biogebaseerde materialen.

De mededeling heeft specifiek aandacht voor de geopolitieke aspecten van bio-economie. Op dit moment is de EU grotendeels zelfvoorzienend op het gebied van biograndstoffen (circa 90%). Bij het opbouwen van de vraag naar biograndstoffen dient er aandacht te zijn voor diversificatie van de importpartners, zodat risicovolle strategische afhankelijkheden zoveel mogelijk worden vermeden. Dit wordt benoemd in de mededeling. Daarnaast kan het borgen van duurzaamheidseisen voor biograndstoffen die van buiten de EU worden geïmporteerd gevoelig liggen bij derde landen. Dit komt onder meer tot uiting in de Ontbossingsverordening en het koolstofgrensheffingsmechanisme. Het kabinet acht het van belang om eerlijke concurrentie te borgen en ervoor te zorgen dat er geen ongewenste effecten plaatsvinden buiten de EU. Daarbij hecht het kabinet aan de relevante regels van de *World Trade Organization* en handelsakkoorden van de EU, en aan het beperken van eventuele nadelige impact van de voorgestelde maatregelen op derde landen.

Minister van Justitie en Veiligheid
Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

Cluster secretaris-generaal

Directie Europese en
Internationale
Aangelegenheden
Europese Unie

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Contactpersoon

nota

Bijlage(n)

1. BNC-fiche Digital Justice @2030: strategie voor het bevorderen en versnellen van digitalisering binnen de EU op het gebied van justitie.
2. BNC-fiche Digital Justice Training 2025-2030: strategie voor het moderniseren van de justitiële trainingsstelsels binnen de EU.

1. Aanleiding

Op 20 november 2025 heeft de Europese Commissie (hierna Commissie) het Digitaal Justitie Pakket gepubliceerd. Het pakket omvat de strategie Digital Justice @2030 en de strategie voor justitiële opleiding 2025-2030.

Het voorstel (dat het pakket van beide strategieën omvat) bouwt voort op de Digitaliseringsverordening (EU 2023/2844) en beoogt een versnelde digitalisering van justitie binnen de EU. Het voorstel omvat geen nieuwe wetgeving of verplichtingen maar presenteert een niet-bindende EU-strategie om de digitalisering van justitie in de EU te versnellen richting 2030 en een strategie voor het moderniseren van justitiële trainingsstelsels binnen de EU. Het doel is efficiëntie, toegankelijkheid en transparantie van de rechtspraak in de EU te verbeteren door gebruik te maken van digitale technologieën. De strategieën richten zich op het verbeteren van de toegang tot justitie, het versterken van de samenwerking tussen lidstaten, het moderniseren van de juridische procedures en het bevorderen van wederzijds vertrouwen. Het pakket fungeert als katalysator voor de brede digitale transformatie van de EU.

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd akkoord te geven op de BNC-fiches. Het voorstel draagt bij aan de digitalisering van de justitiesector en samenwerking tussen de lidstaten en voldoet aan de proportionaliteits- en subsidiariteitstoets.

3. Kernpunten

- De Europese Commissie beoogt met dit voorstel een versnelde digitalisering van de justitiële systemen binnen de EU, met als doel de transparantie van de rechtspraak te verbeteren, digitale technologieën in te zetten en het justitiële trainingsstelsel te moderniseren.
- De strategie Digital Justice @2030 bevat veertien concrete stappen om lidstaten te ondersteunen bij het benutten van AI en digitale instrumenten in hun rechtssystemen. De strategie voor justitiële opleiding 2023-2025

zorgt ervoor dat beoefenaars van juridische beroepen goed voorbereid zijn om digitale justitie in de praktijk toe te passen

- Het pakket wordt op hoofdlijnen positief ontvangen en het kabinet verwelkomt beide strategieën van de Commissie. Deze strategieën bouwen voort op de Digitaliseringsverordening en dragen bij aan de digitalisering van de justitiële sector, het waarborgen van een correcte en consistente toepassing van EU-recht, het versterken van wederzijds vertrouwen en het bevorderen van een gezamenlijke Europese justitiële samenwerking.
- De strategieën bevatten geen aankondigingen van nieuwe wettelijke maatregelen en geven daarmee geen aanleiding om gevolgen te verwachten voor de justitieketen. Voor veel van de actiepunten geldt dat het acties betreffen voor de Europese Commissie.

Cluster secretaris-generaal

Directie Europese en
Internationale
Aangelegenheden
Europese Unie

4. Toelichting

Proces

- Na bespreking in de ambtelijke voorportalen (de BNC op 14 januari en de CoCo op 20 januari), wordt het fiche naar verwachting ter instemming aangeboden aan de MR van 23 januari 2026 en daarna naar de Kamer verzonden.
- Verdere behandeling van het voorstel verloopt via de Raad Justitie en Binnenlandse Zaken.

Kernpunten Digital Justice @2030

- De strategie Digital Justice @2030 bevat 14 acties die zijn gericht op ondersteuning, coördinatie en kennisdeling. De Commissie zal de inzet van digitale instrumenten in de justitieketen ondersteunen en kennisdeling tussen lidstaten bevorderen via een 'living repository' en een IT-toolbox op het e-Justice Portal. Daarnaast zal de Commissie vrijwillige EU-brede technische voorschriften voor videoconferenties vaststellen en onderzoeken hoe interoperabiliteitsproblemen bij grensoverschrijdend gebruik kunnen worden weggewomen. Tegen 2030 moet een Europese juridische gegevensruimte zorgen voor brede online toegang tot wetgeving en jurisprudentie. Ten slotte streeft de Commissie naar uitbreiding van het European Electronic Access Point, zodat bedrijven en particulieren bij grensoverschrijdende procedures digitaal met rechtbanken kunnen communiceren, wat de toegang tot justitie verbetert en kosten verlaagt.
- Het voorstel heeft tot doel de samenwerking tussen lidstaten te versterken door de digitalisering van justitiële diensten te bevorderen. Het pakket beoogt een snellere en toegankelijker rechtsbedeling door middel van digitalisering. Deze ambities zijn gebaseerd op een aantal strategische doelstellingen, met in de eerste plaats het vergroten van het groei- en concurrentievermogen van de EU door digitalisering van alle publieke sectoren, inclusief justitie.

Kernpunten Digital Justice Training @2030

- De strategie Digital Justice Training @2030 beoogt het justitiële trainingsstelsel te moderniseren. Rechtsbeoefenaars moeten voldoende vaardigheid, kennis en bewustzijn hebben over digitalisering en AI. Daartoe zijn er in de strategie 14 acties opgenomen. De Commissie beveelt aan dat trainingen structureel aandacht besteden aan digitale vaardigheden en AI geletterdheid. Voor EU-wetgeving met een digitaal component worden bijbehorende trainingsmodules ontwikkeld, waaronder opleidingen over het

gebruik van gedecentraliseerde IT-systemen en elektronische toegangspunten. Daarnaast wordt ingezet op het delen van goede praktijken en de ontwikkeling van een Europees kader voor certificering van digitale vaardigheden. Verder benadrukt de strategie het belang van actuele kennis van materieel en procedureel EU-recht in de context van de digitale economie, alsmede van bewustwording van de impact van digitalisering en AI op grondrechten en rechterlijke onafhankelijkheid.

- Het voorstel heeft tot doel justitiële professionals beter toe te rusten op de digitalisering van de justitiesector in de EU.

Cluster secretaris-generaal

Directie Europese en
Internationale
Aangelegenheden
Europese Unie

Beoordeling

- Het kabinet staat positief tegenover het voorstel, dat aansluit op de voortzetting van het Nederlands digitaliseringsstrategie. Het kabinet zal erop toezien dat onnodige administratieve lasten bij de ontwikkeling van de IT worden voorkomen en zal bij de verdere uitwerking van het voorstel toezien op de privacy, gegevensbescherming en andere relevante grondrechten.
- Het kabinet beoordeelt de subsidiariteitstoets positief, omdat de mededeling bijdraagt aan de bestrijding van grensoverschrijdende criminaliteit en de digitale paraatheid binnen de justitie bevordert, waarbij optreden op EU-niveau noodzakelijk is om samenwerking op nationaal, bilateraal en EU-niveau te waarborgen.
- Het oordeel van het kabinet op de proportionaliteitstoets is positief. Het voorgestelde optreden is namelijk geschikt om het doel te bereiken.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

5.1. Toelichting

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Voor het overige is geen informatie opgenomen in de nota die niet openbaar gemaakt kan worden.

Digitale minuut: BNC fiche Digital Justice Package (BNC-lijn) - 7059310

Organisatieonderdeel

Behandelaar zaak

Werkstroomeigenaar

Datum en tijd aangeboden

22-01-2026 om 16:08

BNC fiche Digital Justice Package (BNC-lijn)

Externe id's:
Instructie:
Toelichting op
documenten:

Werkstroomverloop

Werkstroom afgesloten
12-01-2026 10:26

Afsluiten -
12-01-2026 10:25

Ter info -
12-01-2026 10:20

Ter info -
12-01-2026 10:20

Ter info -
12-01-2026 10:20

Ter info -
12-01-2026 10:20

Afstemmen -
12-01-2026 10:20

Eindparaaf - Staatssecretaris van JenV
11-01-2026 14:19

Eindparaaf - Minister van JenV
10-01-2026 13:39

Paraferen - 09-01-2026 17:26	
Visie vooraf - 09-01-2026 17:24	
Paraferen - 08-01-2026 14:35	
Paraferen - 08-01-2026 11:46	
Document 'BNC-fiche Digital Training 2025-2030 - def.docx' toegevoegd door 08-01-2026 11:15	
Document 'BNC-fiche Digital Justice@2030 - def.docx' toegevoegd door 08-01-2026 11:15	
Document 'Beslisnota Digital Justice Package.docx' toegevoegd door 08-01-2026 11:15	

TER BESLISSING

Datum

19 december 2025

Onze referentie

IENW/BSK-2025/330746

Opgesteld door

DG Milieu en Internationaal
Dir Duurzame Leefomg & Circ
Economie
Programma CE Klimaat &
Energie

Beslistermijn

19 januari 2026

Bijlage(n)

3

Aan

Staatssecretaris

nota

BNC-fiche Mededeling bio-economie strategie

Aanleiding

Op 27 november 2025 presenteerde de Europese Commissie (hierna: Commissie) de Mededeling voor de bio-economie strategie. Bio-economie omvat beleidsonderwerpen zoals circulaire economie, landbouw, energie en industrie. De kabinetsreactie op de Mededeling is uitgewerkt in een BNC-fiche (bijlage 1). IenW is penvoerder van het fiche, en werkt daarbij nauw samen met LVVN en KGG. Het BNC-fiche wordt ook ter akkoord aan MKGG en MLVVN voorgelegd.

In deze nota wordt u geïnformeerd over de Mededeling en gevraagd in te stemmen met de kabinetsinzet.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd in te stemmen met de kabinetsinzet op de Mededeling bio-economie strategie, zoals beschreven in het bijgevoegde BNC-fiche.

Kernpunten

Essentie voorstel

- Het doel van de strategie (bijlage 2) is innovatie stimuleren en Europese bedrijven ondersteunen bij de groene transitie. Een duurzame en natuurpositieve bio-economie versterkt groene groei, concurrentievermogen en weerbaarheid in de Europese Unie (EU).
- De strategie richt zich op vier uitdagingen:
 - o Opschaling van innovatie en investeringen;
 - o Totstandbrenging van nieuwe leidende markten voor biobaseerde materialen en technologieën;
 - o Waarborging van een duurzaam aanbod van biograndstoffen in alle waardeketens;
 - o Benutting van kansen wereldwijd.

Essentie kabinetsinzet ten aanzien van dit voorstel

- In de aanloop naar het voorstel is er een position paper (bijlage 3) opgesteld en gedeeld met de Commissie. Deze heeft u in september met de Kamer gedeeld¹ en vormt het beoordelingskader voor de Mededeling. De paper beschrijft de Nederlandse prioriteiten m.b.t. de Europese bio-economie, samengevat:

¹ Kamerbrief over geannoteerde agenda Milieuraad 18 september 2025 - [link](#)

1. Het creëren en beschermen van een afzetmarkt voor biogebaseerde producten.
 2. Het ondersteunen van boeren en strategische bio(tech)-industrie.
 3. Het verhogen van de beschikbaarheid van duurzame biograndstoffen.
- De essentie van de kabinetsreactie op de Mededeling is positief. De Mededeling adresseert namelijk de prioriteiten uit de position paper. De kernpunten van de reactie zijn:
- o Het kabinet is positief over de aandacht voor marktcreatie voor hoogwaardige biogebaseerde toepassingen. De benoemde *lead markets* sluiten aan bij de inzet van het kabinet, in het bijzonder chemie (inclusief plastics), bouw en bioraffinage.
 - o Het kabinet is positief over de vervroegde biogebaseerde doelstellingen voor verpakkingen en de mogelijkheid om doelstellingen te formuleren voor biogebaseerde chemicaliën. Echter, het zal zich ook blijven inzetten voor doelstellingen in andere productregelgeving, met name in de *automotive* en de bouwsector.
 - o Met betrekking tot het cascaderingsprincipe roept het kabinet de Commissie op tot concrete acties om dit consistent toe te passen in EU-wetgeving en zo biogebaseerde materialen te stimuleren.
 - o Duurzaamheidscriteria voor materialen dienen daarom in lijn te zijn met die voor biobrandstoffen. Daarom roept het kabinet de Commissie op voor alle biograndstoffen de duurzaamheidscriteria te hanteren uit de Richtlijn Hernieuwbare Energie.
 - o Het kabinet pleit ervoor bij de herziening van staatssteunkaders ook biogebaseerde materialen op basis van voedsel- en veevoergewassen toe te laten.
- De Mededeling is niet-wetgevend. De voornaamste nieuwe wetgeving die wordt aangekondigd in de Mededeling is de Biotech Act. De kabinetsreactie op de Biotech Act is geen onderdeel van deze BNC-fiche.

Datum

19 december 2025

Onze referentie

IENW/BSK-2025/330746

Opgesteld door

DG Milieu en Internationaal
Dir Duurzame Leefomgeving & Circulaire
Economie
Programma CE Klimaat & Energie

Aan

Staatssecretaris

Bijlage(n)

3

Krachtenveld

Nationaal

LNV en KGG zijn nauw betrokken bij het BNC-fiche. Ook enkele andere departementen hebben bijgedragen aan het fiche.

1. LNV benadrukt in de inbreng dat boeren van essentieel belang zijn voor de bio-economie, en daarom zo goed mogelijk moeten worden ondersteund. Voedselzekerheid blijft de prioriteit, maar een integrale benadering van bijvoorbeeld voedsel en materialen kan nieuwe kansen opleveren voor boeren.
2. KGG benadrukt het belang van de Europese innovatieve industrie die marktcreatie, voldoende grondstoffen en geharmoniseerde regelgeving nodig heeft om te kunnen bloeien en voor de realisatie van een klimaatneutrale en circulaire economie in 2050. Bij het opschalen van voldoende aanbod van biograndstoffen voor materialen spelen ook voedsel- en veevoergewassen een rol, binnen een integrale benadering waarbij voedselzekerheid voorop staat.
3. BZ benadrukt de spanning tussen de wens om o.a. duurzaamheidseisen gelijk te trekken voor alle bedrijven, dus ook niet-EU bedrijven, die producten afzetten op de Europese markt, en internationale handelsafspraken. Verder benadrukken ze het belang van het naleven van

internationale verdragen, ook met betrekking tot staatssteun. Dit is meegenomen in de tekst.

4. VRO ziet weinig nieuwe zaken omtrent gebouwen in de strategie. Ze zien wel dat er potentieel is voor tijdelijke koolstofvastlegging in biogebaseerde bouwmaterialen, en zien daarom het voorstel van de Commissie over certificeringsmethodologie voor koolstofopslag in gebouwen met belangstelling tegemoet.
5. EZ benadrukt het belang van biotechnologie en ziet in de aangekondigde Biotech Act kansen voor harmoniseren van regelgeving.
6. VWS benadrukt het belang van maatschappelijke dialoog bij biotechnologische innovaties in o.a. voedseltoepassingen.
7. FIN heeft geen opmerkingen, want er wordt niet opgeroepen tot budgettaire veranderingen.

Datum

19 december 2025

Onze referentie

IENW/BSK-2025/330746

Opgesteld door

DG Milieu en Internationaal
Dir Duurzame Leefomg & Circ
Economie
Programma CE Klimaat &
Energie

Aan

Staatssecretaris

Bijlage(n)

3

Europees

Lidstaten hebben een eerste reactie gegeven op de mededeling tijdens de Milieuraad van 16 december 2025. Lidstaten reageren overwegend positief op de mededeling, die volgens de lidstaten bijdraagt aan versterken van het Europese concurrentievermogen en strategische autonomie.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing

Toelichting

Definitie bio-economie

De bio-economie omvat alle sectoren en diensten die biograndstoffen produceren, verwerken, in omloop brengen, gebruiken of consumeren. Boeren die voedsel produceren, maar ook houtproductie voor de bouw en biotechnologie voor medicijnen vallen onder bio-economie.

De EU Bio-economie Strategie

De Strategie is voor het eerst uitgebracht in 2012, en is laatst geüpdatet in 2018. Ze is in het leven geroepen omdat circulaire en duurzame productie en consumptie van biologische hulpbronnen voor materialen en diensten de efficiëntie kunnen verhogen en de druk op hulpbronnen kunnen verminderen. Ze heeft tot doel innovatie te stimuleren en bedrijven te ondersteunen bij de groene transitie, door EU-bedrijven concurrerender te maken en groene banen te creëren, zonder de natuur te schaden. Ze is gericht op landbouwers, bosbouwers, industrie en bedrijven in de EU, met name kmo's en startups in plattelands- en kustgebieden. De nieuwe strategie, geleid door Jessika Roswall (Eurocommissaris voor Milieu, Waterweerbaarheid en Circulaire Economie) focust op het benutten en ondersteunen van biotechnologie.

Beleidsinzet biograndstoffen

De inbreng vanuit IenW op de BNC-fiche is in lijn met het Duurzaamheidskader Biograndstoffen. Dit beschrijft de randvoorwaarden die het kabinet stelt aan het gebruik van biograndstoffen: (1) ze moeten van duurzame oorsprong zijn, (2) ze moeten duurzaam worden ingezet. Het duurzaamheidskader maakt daarbij onderscheid tussen laagwaardige toepassingen, overbruggingstoepassingen en hoogwaardige toepassingen voor biograndstoffen. De beleidsinzet voor deze toepassingen is respectievelijk afbouw, ombouw en opbouw.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	BNC-fiche Mededeling bio-economie strategie	BNC-fiche
2	Mededeling Commissie over bio-economie strategie	Mededeling van de Europese Commissie waarop de BNC-fiche een reactie is
3	Scaling the EU's Bioeconomy: priorities to achieve defossilisation and strategic autonomy	Position paper gedeeld met de Commissie in de aanloop naar de mededeling

Datum
19 december 2025

Onze referentie
IENW/BSK-2025/330746

Opgesteld door
DG Milieu en Internationaal
Dir Duurzame Leefomg & Circ
Economie
Programma CE Klimaat &
Energie

Aan
Staatssecretaris

Bijlage(n)
3